

[Gert Petersen.]

Hvad angår den nuværende situation i Vietnam, så accepterede Ho Chi Minh-regeringen, der stod som sejrherre i 1954, kun en militær-administrativ deling i to zoner ved Genèveaftalerne mod et stormagts-løfte om genforeningsvalg senest 2 år efter.

Ikke desto mindre har delingerne jo vist sig umådelig sejlivede; dog er der næppe nogen tvivl om, at de delte folk ad åre vil søge sammen igen, men delingen har været så længe, at sund fornuft siger én, at genforeningen kun kan ske gennem en historisk proces, og den bidrager man ikke til ved at tvinge den ene part til at kapitulere for den anden og slet ikke ved at hjælpe den ene part til at lade, som om den anden part ikke eksisterer. Der skal nu engang to til at forhandle om genforening, og hvis den ene af parterne på forhånd gør krav på at repræsentere begge parter, er det ikke genforening, men annekstion, der lægges op til. Ikke-ankendelsespolitikken er derfor i virkeligheden en ensidig håndsrækning til den ene part og en, ganske vist mild, sanktion rettet mod den anden part. Det er jo en usædvanlig politik at føre for et land som Danmark, og jeg vil også mene, at det skyldes hensynet til, som det er blevet sagt, de stater, vi i almindelighed har venskabelig forbindelse med; i hvert fald da Danmarks ikke-ankendelse af DDR blev drøftet her i tinget i 1954, henviste den daværende udenrigsminister også bl. a. til beslutninger, der var truffet i Det nordatlantiske Råd.

Nu findes der to forskellige folkeretlige skoler med hensyn til anerkendelse. Den ene mener, at anerkendelse er en politisk handling, som er med til at skabe den pågældende stat. Ifølge denne opfattelse kan anerkendelse gøres afhængig af alle mulige politiske betingelser. Det er en skole, der især har tilhængere på den vestlige halvkugle. I begyndelsen af dette århundrede blev denne doktrin udøvet meget skrap; man havde et princip om, at kun regeringer, der var kommet til magten på fuldt legitim vis, kunne anerkendes. Da der var gået en snes år, var der ikke flere af de latinamerikanske stater, der havde diplomatisk forbindelse med hinanden, eller næsten ikke flere, og så skrinlagde man denne doktrin. Men af og til har den alligevel spillet en

betydelig rolle i den internationale politik, og det gælder også her i efterkrigstiden.

Den anden folkeretlige skole hævder det rimelige synspunkt, at hvis en stat eksisterer, så eksisterer den. Jeg citerer:

„Anerkendelse er hverken et kontraktligt aftaleforhold eller en politisk koncession. Det er en erklæring om kapacitet.“

Det er et citat fra en af de mest betydelige folkeretslærde i den vestlige verden, Oppenheim. Alene det forhold, at en stat eksisterer de facto som uafhængig stat, og at dens regering de facto udøver effektiv kontrol med territoriet, er begrundelse for anerkendelse, og det er, så vidt jeg har forstået, også den folkeretlige opfattelse, som Danmark principielt tilslutter sig.

Ganske vist mener jeg ikke, at vi overholder princippet helt konsekvent, heller ikke i vor positive anerkendelsespolitik. Danmarks anerkendelse af Saigonstyret f. eks. kan nok vække undren, for her er for en gangs skyld tale om en situation, hvor begge folkeretlige synspunkter synes tilgodeset. Saigonstyret er på den ene side aldeles ineffektivt og udøver ikke den postulerede kontrol, og samtidig er det et styre uden anden legitim baggrund end en brevveksling mellem daværende præsident Auriol og en vietnamesisk privatperson ved navn Bao Dai i 1949. Men tilbagekalde sin anerkendelse af Saigonstyret vil man jo ikke herhjemme. Så meget desto mere grund, mener vi, er der da til i hvert fald også at anerkende det nordvietnamesiske styre for derved at skabe lighed. Det nordvietnamesiske styre opfylder tilmed de betingelser, folkeretten stiller med hensyn til faktisk territorium og faktisk regeringsudøvelse.

Hvad den moralske side angår — altså den, der vedrører den anden folkeretlige skole — kan vi naturligvis godt diskutere den; men så vidt jeg har forstået, er spørgsmålet irrelevant ud fra den linje, man i almindelighed følger i dansk udenrigspolitik, og derfor kan det ikke tilkomme mig at starte denne diskussion.

For Nordkorea gælder det samme. I intet af disse to lande findes der fremmede besættelsesstyrker, og i virkeligheden anerkender — her bruger jeg ordet „anerkender“ i gåseøjne — jo alle, at begge regeringer, både i Hanoi og i Pyongyang, har den fulde